

DELEGATURA

UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dnia 15.06.2004r.

RKT-61-24/04/SG/AW

DECYZJA Nr RKT-33/2004

I. Na podstawie art. 23 c ust. 1 w związku z art. 23 a ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804; ze zm. Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652; Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172; Dz.U. z 2003r. Nr 6, poz. 68) po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Polskiej Izby Finansowej „Skarbiec” Sp. z o.o., ul. Karolinki 58, 44-121 Gliwice, polegające na tym, że w Ogólnych Warunkach Umowy stanowiących integralną część umowy, której przedmiotem jest, zgodnie z artykułem 2 tej umowy, umożliwienie na określonych w umowie zasadach członkostwa Inwestora w Funduszu „Skarbiec”, którego celem jest zakup przez Inwestora Funduszu dóbr określonych na pierwszej stronie umowy, Polska Izba Finansowa „Skarbiec” Sp. z o.o. stosuje postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c. tj.: *„Strony wykorzystają wszelkie możliwości do ugodowego rozwiązania ewentualnych sporów wynikających z niniejszej umowy. Sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed sądem właściwym według miejsca siedziby „SKARBIEC”.*”

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 23 c ust. 1 w związku z art. 23 a ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804; ze zm. Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652; Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172; Dz.U. z 2003r. Nr 6, poz. 68) po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Polskiej Izby Finansowej „Skarbiec” Sp. z o.o., ul. Karolinki 58, 44-121 Gliwice, polegające na tym, że Polska Izba Finansowa „Skarbiec” Sp. z o.o. narusza obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji ponieważ przed zawarciem z Polską Izbą Finansową „Skarbiec” Sp. z o.o. umowy, której przedmiotem jest, zgodnie z artykułem 2 tej umowy, umożliwienie na określonych w umowie zasadach członkostwa Inwestora w Funduszu „Skarbiec”, którego celem jest zakup przez Inwestora Funduszu dóbr określonych na pierwszej stronie umowy, konsumenci są błędnie informowani o terminie przydzielenia środków finansowych na zakup dobra w związku z zawieraniem umów, które uprawniają do uczestnictwa w Funduszu „Skarbiec”

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

III. Na podstawie art. 23 c ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804; ze zm. Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652; Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172; Dz.U. z 2003r. Nr 6, poz. 68) po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

określa się Polskiej Izbie Finansowej „Skarbiec” Sp. z o.o., ul. Karolinki 58, 44-121 Gliwice, środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu wykonania nakazu określonego w pkt I sentencji niniejszej decyzji polegające na zaniechaniu stosowania w Ogólnych Warunkach Umów stanowiących integralną część umowy, której przedmiotem jest, zgodnie z artykułem 2 tej umowy, umożliwienie na określonych w umowie zasadach członkostwa Inwestora w Funduszu „Skarbiec”, którego celem jest zakup przez Inwestora Funduszu dóbr określonych na pierwszej stronie umowy, postanowienia wskazanego w pkt I sentencji, wpisanego do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c., w umowach niewykonanych w dacie uprawomocnienia się niniejszej decyzji, a także w nowych umowach zawieranych po tej dacie.

IV. Na podstawie art. 23 c ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804; ze zm. Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652; Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172; Dz.U. z 2003r. Nr 6, poz. 68), po przeprowadzeniu, wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

określa się Polskiej Izbie Finansowej „Skarbiec” Sp. z o.o., ul. Karolinki 58, 44-121 Gliwice, środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu wykonania nakazu określonego w pkt II sentencji niniejszej decyzji, polegające na zaniechaniu naruszania obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji w zakresie terminu umożliwienia Inwestorowi Funduszu dokonania zakupu towaru w związku z zawieraniem umów, które uprawniają do uczestnictwa w samofinansującej się grupie osób. Nakaz ten powinien zostać wykonany poprzez podawanie konsumentom w związku z zawieraniem umów, rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji o terminie umożliwienia zakupu towaru Inwestorowi Funduszu, na określonych w umowie warunkach.

V. Na podstawie art. 100 e ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804; ze zm. Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652; Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

mając na uwadze ważny interes konsumentów nadaje się decyzji w zakresie punktu I, II, III i IV **rygor natychmiastowej wykonalności**.

VI. Na podstawie art. 72 w związku z art. 75 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804; ze zm. Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652; Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie

określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172; Dz.U. z 2003r. Nr 6, poz. 68), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

postanawia się zobowiązać Polską Izbę Finansową „Skarbiec” Sp. z o.o., ul. Karolinki 58, 44-121 Gliwice, do poniesienia kosztów niniejszego postępowania w wysokości 36 zł (słownie złotych: trzydzieści sześć).

Uzasadnienie

W okresie od 17.11.2003r. do 17.12.2003r. przeprowadzone zostało w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej Organem Antymonopolowym) postępowanie wyjaśniające o sygn. akt RKT-421-K-47/03/SG w sprawie ustalenia czy w zakresie działalności prowadzonej przez Polską Izbę Finansową „Skarbiec” Sp. z o.o., ul. Karolinki 58, 44-121 Gliwice (zwaną dalej Spółką „Skarbiec” lub Spółką), nastąpiło naruszenie przepisów ustawy uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowy interes konsumentów. W wyniku analizy dokumentów zebranych w toku w/w postępowania stwierdzono, iż w Ogólnych Warunkach Umowy (karta nr 8 *verte*) stanowiących integralną część umowy, której przedmiotem jest, zgodnie z artykułem 2 tej umowy, umożliwienie na określonych w umowie zasadach członkostwa Inwestora w Funduszu „Skarbiec”, którego celem jest zakup przez Inwestora Funduszu dóbr określonych na pierwszej stronie umowy, znajduje się zapis o treści: *„Strony wykorzystają wszelkie możliwości do ugodowego rozwiązania ewentualnych sporów wynikających z niniejszej umowy. Sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed sądem właściwym według miejsca siedziby „SKARBIEC”.*

W ramach postępowania wyjaśniającego o sygn. akt RKT-421-K-45/03/HS w dniu 18.11.2003r. w punkcie obsługi klienta Spółki „Skarbiec”, mieszczącym się przy u. 3 Maja 26 w Katowicach przeprowadzona została kontrola (sprawozdanie z kontroli przeprowadzonej w trybie uproszczonym - karta nr 14), w toku której upoważniony pracownik Organu Antymonopolowego został poinformowany o tym, że data przydziału środków pieniężnych określona jest dopiero w zawiadomieniu, które jest nadsyłane po podpisaniu umowy. Zapoznanie się z treścią wzorca umownego możliwe jest dopiero po weryfikacji wniosku, jaki składa konsument. Upoważniony pracownik Organu Antymonopolowego także został poinformowany, że Spółka „Skarbiec” nie działa w tzw. systemie argentyńskim. Pracownik Spółki „Skarbiec” przedstawiając ofertę posługiwał się sformułowaniem „kredyt”.

Jednocześnie do Organu Antymonopolowego wpłynęły skargi konsumentów na Spółkę „Skarbiec” (karta nr 10, nr 11 i 11 *verte*, karta nr 12), które wskazują na wprowadzenie konsumentów w błąd co do terminu otrzymania środków pieniężnych – wskazano im bowiem termin wynoszący od „kilku dni” (karta nr 10) do jednego miesiąca (karta nr 12).

Biorąc pod uwagę powyższe informacje, w dniu 10.02.2004r. wszczęte zostało z urzędu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Przedmiotem zarzutu uczyniono podejmowanie przez Spółkę „Skarbiec” bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co może stanowić naruszenie art. 23 a ust. 1 i 2 przywołanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w ten sposób, że:

1. W Ogólnych Warunkach Umowy stanowiących integralną część umowy, której przedmiotem jest, zgodnie z artykułem 2 tej umowy, umożliwienie na określonych w umowie zasadach członkostwa Inwestora w Funduszu „Skarbiec”, którego celem jest zakup przez Inwestora Funduszu dóbr określonych na pierwszej stronie umowy, Polska Izba Finansowa „Skarbiec” Sp. z o.o. stosuje postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. tj.: *„Strony wykorzystają wszelkie możliwości do ugodowego rozwiązania ewentualnych sporów wynikających z niniejszej umowy. Sprawy*

wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed sądem właściwym według miejsca siedziby „SKARBIEC”.”

2. Polska Izba Finansowa „Skarbiec” Sp. z o.o. narusza obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji ponieważ przed zawarciem z Polską Izbą Finansową „Skarbiec” Sp. z o.o. umowy, której przedmiotem jest, zgodnie z artykułem 2 tej umowy, umożliwienie na określonych w umowie zasadach członkostwa Inwestora w Funduszu „Skarbiec”, którego celem jest zakup przez Inwestora Funduszu dóbr określonych na pierwszej stronie umowy, konsumenci są błędnie informowani o terminie przydzielenia środków finansowych na zakup dobra w związku z zawieraniem umów, które uprawniają do uczestnictwa w Funduszu „Skarbiec”.

Ustosunkowując się do pierwszego z zarzutów Spółka „Skarbiec” wyjaśniła, że za przyjęciem takiego zapisu przemawiały względy ekonomiczne (dokumentacja dotycząca klientów Spółki znajduje się w Gliwicach, ułatwione jest również składanie wyjaśnień przez członków zarządu Spółki), a jednocześnie nie jest ograniczone prawo jej klienta do przedstawiania swojego stanowiska w sprawie. Spółka „Skarbiec” zaproponowała również zmianę kwestionowanego przez Organ Antymonopolowy zapisu poprzez nadanie mu brzmienia - „*W razie braku możliwości polubownego rozwiązania sporu na tle umowy postępowanie sądowe będzie prowadzić Sąd właściwy według miejsca siedziby „Skarbiec”. Niniejsze postępowanie nie wyłącza możliwości składania przez Klienta lub inne osoby wyjaśnień przed sądem wezwany, znajdującym się w miejscu zamieszkania Klienta lub innych osób (art. 235 K.p.c.*” (karta nr 18). Zaproponowane brzmienie niewiele jednak zmienia jeśli chodzi o zasady ustalania właściwości miejscowej sądu w razie sporu pomiędzy Spółką „Skarbiec” a konsumentem wynikłego z zawartej umowy. Ponadto Spółka „Skarbiec” oświadczyła (karta nr 17), że nie zgadza się z zarzutem naruszania obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej prawdziwej i pełnej informacji wskazując, że jej personel jest na bieżąco szkolony ze znajomości wzorca umownego (Ogólnych Warunków Umowy), zaś podstawowym obowiązkiem pracowników Spółki jest rzetelne informowanie klientów o warunkach umowy. Spółka „Skarbiec” podniosła także, że fakt kwestionowania zawartych umów przez niektórych klientów, nie powinien uzasadniać postawionego zarzutu.

Organ Antymonopolowy zważył co następuje.

I. Zgodnie z art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w art. 23 a ust. 2 stanowi, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c., naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed godzącymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem (zakazanych przez przepisy innych ustaw) działaniach przedsiębiorców. Przesłankami zastosowania art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji konsumentów w przedmiotowej sprawie jest wykazanie bezprawności działań przedsiębiorcy polegających na naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów.

Wobec powyższego, aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

- bezprawne działanie przedsiębiorcy,
- działanie powyższe narusza zbiorowe interesy konsumentów.

W pierwszym z postawionych zarzutów, zarzucono Spółce „Skarbiec” podejmowanie bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy

konsumentów, w ten sposób, że w Ogólnych Warunkach Umowy stanowiących integralną część umowy, której przedmiotem jest, zgodnie z artykułem 2 tej umowy, umożliwienie na określonych w umowie zasadach członkostwa Inwestora w Funduszu „Skarbiec”, którego celem jest zakup przez Inwestora Funduszu dóbr określonych na pierwszej stronie umowy, Spółka „Skarbiec” stosuje postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c. tj.: *„Strony wykorzystają wszelkie możliwości do ugodowego rozwiązania ewentualnych sporów wynikających z niniejszej umowy. Sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed sądem właściwym według miejsca siedziby „SKARBIEC”.*”

Jak to już wspomniano art. 23 a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c. Przez stosowanie niedozwolonych postanowień umownych rozumieć należy realizowanie zawartej umowy w oparciu o zakazane postanowienia. Posługiwanie się postanowieniem, które zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, po uznaniu go przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone, jest zakazane z mocy prawa.

Zgodnie z art. 479⁴⁵ §1 i §2 K.p.c. Organ Antymonopolowy prowadzi na podstawie prawomocnych wyroków uwzględniających powództwo w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, rejestr postanowień wzorców uznanych za niedozwolone. Zgodnie z § 3 rejestr ten jest jawny. Zgodnie z w/w zapisami każdy z przedsiębiorców może uzyskać stosowne informacje, o ile dochowa należytej staranności. Ułatwieniem jest publikacja przedmiotowego rejestru w formie elektronicznej na stronie www.uokik.gov.pl, co oznacza, że dostęp do w/w informacji jest bardzo łatwy. Niejako na marginesie należy dodać, iż bardzo istotną wskazówką co do dopuszczalności zapisów w taki czy inny sposób ograniczających właściwość miejscową sądu stanowią zapisy art. 385³ pkt 23 K.c. w powiązaniu z art. 27 K.p.c. do 46 K.p.c.

Ze względu na rozszerzoną skuteczność klauzul (art. 479⁴³ K.p.c. – wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c.), spełniają one funkcję podobną do przepisów prawa. Dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej (wykładnia językowa, systemowa, funkcjonalna i inna). Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej. Treść klauzul wpisanych do rejestru brzmi: *„Strony wykorzystają wszelkie możliwości do polubownego rozwiązania ewentualnych spraw wynikających z niniejszej umowy. Sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed Sądem Rejonowym w Tychach lub przed Sądem Okręgowym w Katowicach.”* (poz. 76 rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone)¹ oraz *„Strony niniejszej umowy zobowiązują się do dołożenia wszelkich starań w celu polubownego rozstrzygnięcia ewentualnych sporów. Sądem właściwym do rozstrzygania będzie sąd miejsca siedziby EFB.”* (poz. 77 rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone)². Analiza porównawcza zapisów w/w klauzul z klauzulą stosowaną przez Spółkę „Skarbiec” pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków. Zarówno klauzula wpisana do rejestru jak i klauzula stosowana przez Spółkę „Skarbiec” wskazuje na poddanie sporów pod rozstrzygnięcie sądu, którego właściwość określona jest według siedziby przedsiębiorcy, który w/w zapis stosuje. Różnice, które występują w przedmiotowych zapisach, wynikają wyłącznie z zastosowania odmiennej stylistyki i w żaden sposób analiza

¹ Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27.06.2003r. sygn. akt Amc 50/01

² Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 04.06.2003r. sygn. akt XVII Amc 60/02

ich treści nie pozwala na wyciągnięcie odmiennych wniosków, co jest szczególnie wyraźne w wypadku drugiego z zacytowanych powyżej zapisów.

Każdy zatem spór związany z zawartą umową podlegać będzie rozstrzygnięciu podejmowanemu przez sąd właściwy dla oferenta. Każdy z tych zapisów wyłącza rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy miejscowo w przypadku, gdy miejsce zamieszkania lub siedziby konsumenta będzie inne niż siedziba Spółki „Skarbiec”, gdyż zapis taki w określonych wypadkach wyłącza stosowanie art. 27 § 1 K.p.c. i z tego względu konsument może być zmuszony do prowadzenia procesu przed sądem w miejscowości odległej od swojego miejsca zamieszkania, co w świetle w/w przepisu jest niedopuszczalne. Przedmiotowy zapis wyłącza także rozpoznanie sprawy przed sądem właściwym według właściwości przemiennej w świetle art. 33, 34, 35 K.p.c. zastrzegając zarazem konieczność uprzedniego wykorzystania ugodowych sposobów rozwiązywania sporów.

Z porównania treści dwóch przytoczonych powyżej zapisów, ujętych w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych, z treścią przedmiotowego postanowienia Ogólnych Warunków Umowy wynika, iż ich treść w istocie nie różni się w sposób pozwalający na stwierdzenie, iż zapis zawarty w umowie Spółki „Skarbiec” z konsumentem stanowi zapis, którego wykorzystanie we wzorcach umów nie zostało zakazane. Zgodnie z art. 365 § 1 K.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i organy państwowe, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Sąd orzekając co do postanowienia, iż jest to niedozwolone postanowienie umowne stwierdza, iż kształtuje ono prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, równocześnie rażąco naruszając jego interesy. Praktyka polegająca na realizacji umów zawartych z konsumentami i zawierających niedozwolone postanowienie umowne, a także ewentualne zamieszczanie w nowo zawieranych umowach, postanowienia, które zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, narusza zbiorowy interes konsumentów.

W związku z powyższym należało orzec jak w punkcie I sentencji.

II. Drugi z postawionych zarzutów obejmował podejmowanie bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w ten sposób, że Spółka „Skarbiec” narusza obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji ponieważ przed zawarciem ze Spółką umowy, której przedmiotem jest, zgodnie z artykułem 2 tej umowy, umożliwienie na określonych w umowie zasadach członkostwa Inwestora w Funduszu „Skarbiec”, którego celem jest zakup przez Inwestora Funduszu dóbr określonych na pierwszej stronie umowy, konsumenci są błędnie informowani o terminie przydzielenia środków finansowych na zakup dobra w związku z zawieraniem umów, które uprawniają do uczestnictwa w Funduszu „Skarbiec”.

Zgodnie z art. 2 Ogólnych Warunków Umowy (zwanych dalej OWU; karty nr 7 do nr 9) przedmiotem umowy zawartej pomiędzy stronami jest umożliwienie na określonych w umowie zasadach, członkostwa Inwestora w Funduszu „SKARBIEC”, którego celem jest zakup przez Inwestora Funduszu dóbr określonych na pierwszej stronie umowy. Dobrami mogą być w szczególności: materiały budowlane, domy, mieszkania, inne nieruchomości, maszyny i urządzenia, samochody osobowe i dostawcze, itp. Jak wynika z treści powyżej przytoczonego zapisu przedmiotem umowy jest umożliwienie konsumentowi zakupu określonego towaru. Wartość tego towaru jest określona w umowie jako „wartość zestawu”. Treść Ogólnych Warunków Umów nie precyzuje terminu przydzielenia środków finansowych na zakup dobra określonego w umowie poprzestając na stwierdzeniu art. 6 pkt 10 OWU, że „„SKARBIEC” zobowiązuje się dokonać maksymalnie szybkiego przydziału dobra stosując w tym celu poniższy artykułu 7 i artykuły następne. Przydział dobra nastąpi nie później niż w chwili upływu przewidzianego na pierwszej stronie terminu funkcjonowania planu ratalnego.” Jednocześnie umowa przewiduje, że (art. 7 ust. 1 OWU) „akt operacyjny Funduszu jest to proces przydziału dóbr określonych na pierwszej stronie umowy poprzez przydział; środków

finansowych Inwestorom Funduszu, którzy mają uregulowane zobowiązania wobec „SKARBIEC”. Akt operacyjny Funduszu jest aktem zamkniętym, który obsługiwany jest przez komisję powołaną przez zarząd „SKARBIEC” mającej na celu zapewnienie prawidłowego przebiegu przydziału dobra.” Przyspieszenie przydziału dobra może się odbywać poprzez tzw. udział własny. Art. 8 OWU stanowi, że udział własny jest to pisemne zobowiązanie się Inwestora Funduszu do wpłacenia rat kompletnych w ofercie osobistej, zgodnie z Ogólnymi Warunkami Umowy, w przypadku, gdy ta oferta okaże się zwycięska. Zgodnie z art. 8 pkt 3 ppkt a – c OWU przydział dobra poprzez udział własny przebiega w następujący sposób: a) przydział otrzymuje oferta, która posiada najwyższą oferowaną ilość kompletnych rat do wpłacenia, lub kompensaty, b) jeżeli po przydziale wymienionym w ppkt (a) pozostanie Fundusz Inwestorów pozwalający na przeprowadzenie drugiego przydziału, komisja przystąpi do jego realizacji, przyjmując, że przydział; otrzymuje kolejna najwyższa oferta, która posiada najwyższą oferowaną ilość rat kompletnych do wpłacenia, jeżeli Fundusz Inwestorów pozwoli na następny przydział; to otwiera go jak w ppkt (b) najwyższa kolejna oferta osobista. Zgodnie z art. 8 pkt 4 i 5 OWU w przypadku, gdy do przydziału zostanie zgłoszonych kilka ofert o tej samej wysokości udziału własnego, przydział otrzyma oferta, której wstępujący do Funduszu zawarł wcześniej umowę. W przypadku, gdy wstępujący do Funduszu zawarli umowę w tym samym czasie przydział otrzyma oferta złożona przez Inwestora Funduszu, który zawarł umowę na mniejszą wartość zestawu. W przypadku równej wartości zestawów przydział dobra otrzyma oferta o wyższej miesięcznej wysokości raty podstawowej. Po każdym akcie asygnacyjnym (zgodnie z art. 9 OWU) uczestnik grupy, któremu przydzielono dobro otrzymuje pisemne zawiadomienie o jego przyznaniu, a następnie dokumenty, w tym informację o wykorzystaniu dobra (art. 9 pkt 2 lit. a-c), które należy wypełnić i odesłać do Spółki „Skarbiec” w celu podjęcia dalszych czynności związanych z realizacją dobra. Po wpłacie Opłaty Operacyjnej (zgodnie z art. 9 pkt 3 OWU) oraz uzgodnieniu sposobu zabezpieczenia spłaty rat po przydziale dobra (zgodnie z art. 9 pkt 2 oraz 2a) Inwestor otrzymuje dokument uprawniający do odbioru dobra określonego w informacji o wykorzystaniu środków finansowych z terminem ważności czterdziestu dni od daty przydziału.

Uwzględniając przytoczone powyżej pojęcia oraz procedury wynikające z umowy stosowanej przez Spółkę „Skarbiec”, a dotyczące funkcjonowania grupy, można stwierdzić, iż przedmiotem umowy jest przyznanie określonej w umowie kwoty, którą Spółka przekazuje sprzedawcy wybranego towaru przez konsumenta dopiero po przyznaniu przydziału dobra. Tak więc przedmiotem umowy nie jest wypłacenie konsumentowi określonej w umowie kwoty pieniężnej do dowolnego dysponowania nią. Biorąc pod uwagę, że brak jest określonego terminu przydziału dobra dla tych Inwestorów Funduszu, którzy przydział dobra chcą otrzymać w sposób inny niż poprzez udział własny, przyjąć należy, że w istocie jest to jedyny sposób na uczestniczenie w przydziale dobra.

Do Organu Antymonopolowego wpłynęły skargi konsumentów na działalność Spółki „Skarbiec”. Głównym zarzutem podnoszonym przez konsumentów było wprowadzenie ich w błąd co do przedmiotu umowy. Konsumentów podnosili, iż podczas rozmowy z pracownikiem Spółki „Skarbiec” bezpośrednio poprzedzającej zawarcie umowy byli zapewniani, iż otrzymają środki finansowe w gotówce w niedługim czasie od zawarcia umowy. Najdłuższy obiecany termin na otrzymanie przez konsumenta gotówki wynosił miesiąc od zawarcia umowy. Można także zauważyć, iż konsumenci, a także upoważniony pracownik UOKiK w trakcie przeprowadzanej kontroli, próbowali uzyskać informację o charakterze prowadzonej działalności, przede wszystkim ustalić, czy działalność ta prowadzona jest na zasadach tzw. systemu argentyńskiego. Jednak na każde pytanie dotyczące tej kwestii osoby reprezentujące Spółkę „Skarbiec” wyjaśniały, iż Spółka nie działa w tzw. systemie argentyńskim. Konsumentów dawali wiarę informacjom przekazywanym przez pracowników Spółki „Skarbiec”. Jak wynikało z treści skarg dopiero po przeczytaniu w domu Ogólnych Warunków Umowy dochodzili do wniosku, iż przedmiot umowy w nich opisany nie odpowiada zapewnieniom, które otrzymali przed zawarciem umowy. Z treści wszystkich skarg konsumentów, którzy zawarli umowy ze Spółką „Skarbiec” wynika, iż czują się oni

wprowadzeni w błąd co do terminu otrzymania środków finansowych, czy też możliwości dokonania zakupu przy pomocy środków, które udostępni Spółka.

Państwo Agnieszka i Piotr P. z Wrocławia w swojej skardze podkreślili, że termin otrzymania środków pieniężnych miał wynieść „kilka dni”, a środki finansowe miały zostać przydzielone w całości (karta nr 10). Umowę udostępniono konsumentom dopiero po jej podpisaniu. Konsumentów zapewniano jednocześnie, iż w w/w terminie kwota, na którą podpisali umowę, zostanie przelana na ich konto. Pan Bogusław S. z Krakowa w swoim piśmie wskazał, że został wprowadzony w błąd co do terminu przyznania środków pieniężnych – kilkakrotnie, ustnie zapewniano go o konkretnym terminie przyznania środków finansowych (karta nr 11). Udzielono również informacji, że przedsiębiorca nie działa w systemie argentyńskim. Pani Barbara S. z Katowic w swoim piśmie również wskazała na fakt kilkakrotnego zapewnienia jej, że Spółka „Skarbiec” nie działa w tzw. systemie argentyńskim, a także poinformowania jej o dacie odbioru środków finansowych (karta nr 12).

Wszystkie powyżej przytoczone okoliczności zawarcia umowy mają wspólny mianownik, którym jest zobowiązanie się Spółki „Skarbiec” do świadczenia pieniężnego w określonym, relatywnie krótkim, terminie. Z treści tych skarg wynika, iż po rozmowie odbytej z osobą, która w imieniu Spółki „Skarbiec” zawierała umowy, konsumenci byli przekonani, iż przedmiotem umowy jest świadczenie pieniężne, które otrzymają w terminie do miesiąca. Konsumenci w swoich skargach wskazali, iż zadawali pytania, czy Spółka działa w tzw. systemie argentyńskim, a odpowiedź przedstawicieli Spółki „Skarbiec” zawsze była przecząca. Ustaleń takich dokonał również pracownik UOKiK w trakcie kontroli przeprowadzonej w przedstawicielstwie Spółki „Skarbiec”, który podobnie jak konsumenci został zapewniony, że Spółka nie działa w tzw. systemie argentyńskim (karta nr 14).

Obowiązek informowania partnera o istotnych (z jego punktu widzenia) okolicznościach dotyczących kontraktu, jego przedmiotu i treści, przedmiotu świadczenia, a także powinność czynienia tego w sposób prawdziwy, rzeczowy i kompletny – jest cechą generalną prawa umów i wypływa z obowiązku lojalnego kontraktowania, dotyczącego zarówno stadium przedkontraktowego, jak i wszelkich dalszych faz już istniejącego stosunku prawnego³. Wprowadzenie w błąd oznacza zarówno zachowanie prowadzące do wywołania błędu, a więc fałszywego odzwierciedlenia rzeczywistości w świadomości tej osoby, jak również może zostać osiągnięte przez przemilczenie, zaniechanie poinformowania o faktycznym, prawdziwym stanie rzeczy⁴. Od znawcy profesjonality wymaga się więcej niż od laika, i to w następujących znaczeniach: znawca musi być kompetentny, tzn. reprezentować odpowiedni poziom wiedzy, aby w ogóle mógł udzielać informacji na poziomie wymaganym od fachowca. Chodzi tu o posiadanie samemu wiedzy, którą profesjonalista ma się potem dzielić z konsumentem. Sprzedawca musi zachować się odpowiednio starannie, zgodnie z wymogami profesjonalizmu, tak aby poziom informacji udzielonej odpowiadał tej wiedzy, odniesionej do konkretnej sytuacji. Obowiązek informowania konsumenta występuje w dwóch postaciach, tj. informacje uboczne oraz zasadnicze świadczenie profesjonalisty⁵. Obowiązek informowania konsumenta przez profesjonalistę dotyczy każdego stadium ich kontaktów: okresu poprzedzającego zawarcie umowy, momentu jej zawarcia i okresu po jej zawarciu, a czasem nawet okres po spełnieniu świadczenia. Chwila zainicjowania wzajemnych kontaktów (a więc moment, gdy oferta czy reklama skierowana do publiczności przeradzająca się w informację odebraną przez zindywidualizowanego kontrahenta) bezpośrednio poprzedzających podjęcie przez konsumenta decyzji o zawarciu umowy – będzie chwilą charakteryzującą się największym natężeniem obowiązku informacji ze strony profesjonalisty wobec konsumenta. Dotyczy to konieczności udzielenia tych informacji, które są niezbędne dla świadomego dokonania wyboru i podjęcia decyzji o wdaniu się w transakcję

³ E. Łętowska: Zarys Prawa Prawo umów konsumenckich, 2 wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck 2002r., s. 215-216

⁴ źródło ibid s. 216 - SR w Lublinie, IX Ko z 19.01.2001r.

⁵ ibid s. 222

przez konsumenta⁶. Konsument musi wiedzieć, jakiego rodzaju transakcje zawiera, po to, aby mógł podejmować świadome decyzje, co do udziału w grze rynkowej. Podjęte decyzje o zawarciu umowy wywołują określone w umowie konsekwencje prawne. W prawie Wspólnoty Europejskiej istnieje obowiązek „radykalnej przejrzystości” transakcji dla konsumenta nakazujący wskazanie konsumentowi (doprowadzenie do jego świadomej decyzji) przez jego przyszłego partnera umowy, charakteru w jakim on działa oraz wyraźnego wskazania rodzaju transakcji. Dlatego też istotna jest przejrzystość w informacjach przekazywanych przy zawieraniu umów przez przedstawicieli przedsiębiorcy, a także w treści umowy.

Analiza treści zgromadzonych skarg konsumentów, którzy zawierali umowy w różnych terminach oraz u różnych przedstawicieli Spółki „Skarbiec” (Katowice, Kraków, Wrocław), wykazała jednorodność w zakresie zarzutów, jakie stawiają oni Spółce. Zarzuty te dotyczyły niespełnienia deklaracji przyznania środków w terminie do miesiąca. Sposób precyzowania zarzutu może świadczyć o tym, iż konsumenci wierzyli, iż w deklarowanym terminie otrzymają gotówkę. Kilkoro konsumentów informowało, iż zgłosiło się do Spółki pod wpływem reklamy emitowanej w prasie. W przedmiotowym przypadku na wyraźne żądanie konsumentów o informacje dotyczące charakteru stosunku umownego, sprzedawcy oprócz nie podawania pełnej informacji, podawali nierzetelne i nieprawdziwe informacje. Zapytanie, czy przedmiotem umowy jest tzw. system argentyński jest pytaniem konkretnym, sugerującym, iż konsument chciał się dowiedzieć o charakterze umowy. Tak więc można wnioskować, iż konsumenci orientowali się w cechach charakterystycznych dla tzw. systemu argentyńskiego, oceniając go negatywnie, w tym ze względu na niepewność co do terminu przyznania środków finansowych. Z uwagi na fakt, iż konsumenci pragnęli dowiedzieć się od przedstawicieli Spółki „Skarbiec”, czy przedmiotem umowy jest świadczenie udzielane w tzw. „systemie argentyńskim”, można stwierdzić, iż oczekiwali informacji, która jest istotna dla podjęcia przez nich decyzji o zawarciu umowy. Jednoznaczna informacja, iż nie jest to usługa takiego typu, mogła wywołać u konsumentów pewność, iż tak nie jest. Dodatkowo pracownicy Spółki „Skarbiec” gwarantowali termin otrzymania pieniędzy. Zaprzeczanie w trakcie rozmowy przed zawarciem umowy, iż oferta dotyczy systemu argentyńskiego wprowadzało w błąd, co do przedmiotu umowy. Motywem przyznania konsumentowi prawa do informacji jest zapewnienie mu takiej pozycji na rynku, aby w sposób swobodny i świadomy mógł korzystać ze stwarzanych mu na tym rynku możliwości, tym samym podejmować decyzje w oparciu o prawdziwe, rzetelne informacje.

Brak twierdzącej odpowiedzi na pytania zadane przez konsumentów, czy przedmiotem działalności Spółki „Skarbiec” jest system tzw. system argentyński, świadczy o niekompetencji przedstawicieli Spółki, a nawet o zamiarze wprowadzenia drugiej strony w błąd. Od osoby oferującej usługi takie jak uczestnictwo w samofinansującej się grupie osób wymaga się wiedzy praktycznej z tego zakresu. Osoba reprezentująca Spółkę „Skarbiec”, byłaby zobowiązana poinformować konsumenta o cechach odróżniających świadczoną usługę od tzw. systemu argentyńskiego, gdyby cechy takie faktycznie istniały. W opinii Organu Antymonopolowego Spółka „Skarbiec” prowadzi działalność gospodarczą w tzw. systemie argentyńskim, który funkcjonuje na zasadzie zrzeszenia się klientów w wieloosobowe grupy wzajemnie finansujących się osób. System ten zakłada, iż jego uczestnicy wnoszący regularnie wpłaty otrzymują określony w umowie towar według tzw. aktów operacyjnych. Spółka „Skarbiec” zawiera umowę indywidualnie z każdą z przystępujących osób. Integralną częścią tych umów są Ogólne Warunki Umowy. Ogólne Warunki Umowy stanowią wzorzec umowy ustalony przez Spółkę „Skarbiec”, który każda z wstępujących do systemu osób jest obowiązana podpisać i zaakceptować.

System ten charakteryzuje się niepewnością co do możliwego terminu przyznania asygnaty. W przedmiotowym przypadku umowa podaje ile rat wynosi plan ratalny, a Ogólne Warunki Umowy w art. 6 pkt 7 zakreślają okres spłaty i okres wypełnienia zobowiązania, przez który należy rozumieć czas, w którym uczestnik grupy zgodnie z Ogólnymi Warunkami Umowy

⁶ ibid s. 226

splaca miesięcznie raty, wypełniając tym samym zobowiązania wynikające z umowy, dzięki czemu nabywa uprawnienia do nabycia towaru (maksymalnie 114 miesięcy – jest to okres trwania planu ratalnego). Jednak faktycznie umowa nie określa w przybliżeniu, w jakim terminie konsument otrzyma przydział. Konsument, który wywiązuje się z zobowiązania nabywa uprawnienie do nabycia towaru. Faktycznie Spółka „Skarbiec” nie gwarantuje konsumentom w trakcie trwania planu ratalnego, iż środki, jakie będą zgromadzone w funduszu wystarczą dla konsumenta. Spółka „Skarbiec” zastrzega, iż przydziały są dokonywane tylko w ramach zgromadzonego funduszu, a więc ze środków, jakie zgromadzą Inwestorzy Funduszu. W sytuacji, gdy wszyscy uczestnicy będą wносить opłaty regularnie oraz rzetelnie, ostatnia osoba, która otrzyma przydział, otrzyma go z własnych środków, które wniosła na rzecz grupy. Natomiast w sytuacji, gdy osoby uczestniczące będą nierzetelnie wpłacać środki finansowe, niektórzy konsumenci wnoszący rzetelnie raty nie mają w ogóle szans na otrzymanie przydziału.

Oferta proponowana przez firmy działające w systemie konsorcyjnym (w tzw. systemie argentyńskim), w tym również przez Spółkę „Skarbiec”, jest kierowana do osób o niewielkim zasobie środków finansowych i niewielkich możliwościach płatniczych. Są to osoby, które nie mają zdolności kredytowej. Natomiast sam system opiera się na gromadzeniu środków pieniężnych grupy osób we wspólnym funduszu, z którego, dla tychże osób, przyznawane są przydziały dobra. Dodatkowo możliwość otrzymania przydziału ściśle jest związana z zasobnością poszczególnych uczestników grupy. Im więcej środków posiada uczestnik, tym większą ilość rat może zaproponować. Osoby, które zwracają się o pomoc do firm działających w systemach konsorcyjnych najczęściej nie mają wolnych środków finansowych, aby móc deklorować ilość rat zapewniającą im zwycięstwo i tym samym otrzymanie przydziału. Biorąc to pod uwagę można stwierdzić, iż ilość czynników jaka wpływa na ewentualną możliwość przydziału asygnaty uniemożliwia określenie terminu jej przydziału.

Konsumenci otrzymując zapewnienie, iż środki finansowe będą im przekazane w niedługim czasie, podejmowali decyzje o zawarciu umowy. Z treści skarg powołanych powyżej wynika, iż gdyby zdawali sobie sprawę, iż termin przydziału jest tak niepewny, nie zawierali by takiej umowy. Dodatkowo należy stwierdzić, iż większość konsumentów starała się ustalić, jaki jest faktyczny charakter prowadzonej przez Spółkę „Skarbiec” działalności, otrzymując zapewnienia jej pracowników, iż przedmiotem umowy są środki pieniężne wypłacane konsumentom w określonym terminie. Biorąc pod uwagę powtarzanie się pytań konsumentów kierowanych do przedstawicieli Spółki „Skarbiec”, co wynika z treści wniesionych przez nich skarg, o to czy Spółka działa w tzw. systemie argentyńskim można stwierdzić, iż pojęcie „system argentyński” jest dla nich zrozumiałe i pełni funkcję identyfikacji określonych zachowań, kojarzących się negatywnie. Dlatego też otrzymując zapewnienie, iż Spółka „Skarbiec” nie świadczy takiej działalności w połączeniu z zapewnieniem co do terminu otrzymania środków pieniężnych, mogli podjąć decyzję pod wpływem braku rzetelnej prawdziwej i pełnej informacji.

Konsumenci, którzy złożyli skargę na Spółkę „Skarbiec” zawierali umowy z różnymi jej przedstawicielami i w różnych terminach. Niemniej każdy z nich przed podjęciem decyzji otrzymał nierzetelne i wprowadzające w błąd informacje o ofercie Spółki. Na praktykę nierzetelnego informowania konsumentów o ofercie Spółki wskazują również wyniki kontroli przeprowadzonej przez Organ Antymonopolowy w przedstawicielstwie Spółki „Skarbiec”. Powyższe pozwala sądzić, iż w podobnych okolicznościach zawierali umowy również inni konsumenci. Oferta Spółki „Skarbiec” jest skierowana do szerokiego kręgu konsumentów, a każdy z nich udając się do jej przedstawiciela może zostać wprowadzony w błąd co do charakteru działalności Spółki lub terminu otrzymania środków pieniężnych. Przyjął zatem należy, iż Spółka „Skarbiec” nie realizuje prawa konsumentów do rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji i tym samym narusza ich zbiorowe interesy.

Bezprawności w okolicznościach sprawy należy upatrywać w naruszeniu dobrych obyczajów polegających na obowiązku przedsiębiorcy zawierającego umowy z konsumentami

dostarczania im pomocy w zakresie podjęcia decyzji przynajmniej nie naruszającej ich interesów.

Przedstawiciel Spółki „Skarbiec”, który proponuje podpisanie umowy, nie może wiedzieć, kiedy dany klient otrzyma pieniądze. Mimo to, jak wynika z okoliczności sprawy, zapewniano konsumentów, że stanie się to np. za dwa tygodnie, za miesiąc. Klienci, których środki oferowane w ramach udziału własnego będą niewystarczające do przydziału dobra otrzymają je dopiero w chwili zakończenia planu ratalnego grupy. W zależności od jej liczebności na przykład po 7 latach. Dlatego też biorąc pod uwagę zbieżność zarzutów w skargach konsumentów oraz wyniki kontroli przeprowadzonej przez upoważnionego pracownika UOKiK, należało stwierdzić, iż Spółka „Skarbiec” stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, poprzez naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji w zakresie terminu przydzielenia środków finansowych na zakup dobra w związku z zawieraniem umów, które uprawniają do uczestnictwa w Funduszu „Skarbiec”.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt II sentencji.

III. Zgodnie z art. 23 c ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów Organ Antymonopolowy w decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu zaniechania jej stosowania. W związku z powyższym, by usunąć trwające skutki naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, w celu wykonania nakazu zawartego w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, Spółka „Skarbiec” powinna nie tylko wprowadzić zmiany w Ogólnych Warunkach Umowy polegające na usunięciu z nich postanowienia wpisanego do rejestru postanowień wzorców umów, uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c., a następnie stosować zmienione Ogólne Warunki Umowy przy zawieraniu nowych umów, ale także odpowiednio zmienić treść umów już zawartych, które nie zostały jeszcze wykonane w dacie uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stąd należało orzec jak w punkcie III sentencji decyzji.

IV. Zgodnie z art. 23 c ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów Organ Antymonopolowy w decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu zaniechania jej stosowania. W punkcie II sentencji niniejszej decyzji Organ Antymonopolowy uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Spółki „Skarbiec” polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji ponieważ przed zawarciem umowy, której przedmiotem jest, zgodnie z artykułem 2 tej umowy, umożliwienie na określonych w umowie zasadach członkostwa Inwestora w Funduszu „Skarbiec”, którego celem jest zakup przez Inwestora Funduszu dóbr określonych na pierwszej stronie umowy, konsumenci są błędnie informowani o terminie przydzielenia środków finansowych na zakup dobra w związku z zawieraniem umów, które uprawniają do uczestnictwa w Funduszu „Skarbiec”.

W związku z powyższym, by usunąć trwające skutki naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, w celu wykonania nakazu zaniechania w/w praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów Spółka „Skarbiec” winna udzielać konsumentom w związku z zawieraniem umów rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji w zakresie terminu przydzielenia środków finansowych na zakup określonego dobra na określonych w umowie warunkach.

Stąd należało orzec jak w punkcie IV sentencji decyzji.

V. Art. 100 e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów umożliwia Organowi Antymonopolowemu nadanie decyzji w całości lub w części rygoru natychmiastowej

wykonalności, jeżeli wymaga tego ważny interes konsumentów. W przedmiotowym przypadku ważny interes konsumentów upatruje się w interesie ekonomicznym konsumenta. Umowa, której postanowienia poddano kontroli ma za zadanie uregulować relacje pomiędzy przedsiębiorcą, oraz uczestnikami grupy, którzy wnoszą środki finansowe na rzecz wspólnego funduszu. Zgromadzone przez nich środki, są przeznaczane na zakup towarów. Tak więc jest to umowa współzaufania. Klienci oczekują, iż pozostali członkowie grupy będą rzetelnie wносить środki pieniężne na wspólną rzecz, a przedsiębiorca będzie rzetelnie dbał o ich interes. Przedsiębiorca pełni funkcję tylko administratora środkami klientów, dlatego też wykorzystywanie zabronionych przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanowień, które są niekorzystne dla klientów, może narażać ich na straty finansowe, chociażby w postaci kosztów prowadzenia procesu w miejscu odległym od miejsca zamieszkania.

Wskazany powyżej interes ekonomiczny chroniony jest także poprzez prawo konsumenta do właściwej informacji – takiej która pozwoli klientowi bez żadnej wątpliwości zorientować się co do pełni zakresu przysługujących mu praw i ciążących na nim obowiązków. W przedmiotowej sprawie wykazano, że decyzja o podpisaniu umowy podejmowana jest przez konsumenta pod wpływem informacji, której w żaden sposób nie można określić jako rzetelnej, prawdziwej i pełnej. Konsument zaciąga zobowiązanie finansowe pod wpływem błędnych przesłanek nie znając skutków podpisanej umowy. W związku z powyższym jego interes ekonomiczny jest naruszany poprzez niekorzystne rozporządzenie swoim mieniem. Z uwagi na przedmiotowe zagrożenie interesu ekonomicznego konsumentów, nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności, jest uzasadnione.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt V sentencji.

VI. Zgodnie z art. 75 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Organ Antymonopolowy rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 72 w/w ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Organ Antymonopolowy stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania.

Postępowanie w sprawie stosowania przez Spółkę „Skarbiec” praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu. W wyniku tego postępowania Organ Antymonopolowy w punkcie I i II sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania dla Organu Antymonopolowego, są wydatki w wysokości 36 zł związane z korespondencją pomiędzy Organem Antymonopolowym, a Spółką „Skarbiec”. W związku z powyższym Organ Antymonopolowy postanowił obciążyć Spółkę „Skarbiec” kosztami postępowania w wysokości 36 zł (słownie złotych: trzydzieści sześć).

Stąd należało orzec jak w punkcie VI sentencji.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 511010100078782231000000, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Na postanowienie zawarte w punkcie VI niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 k.p.c. przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral